

Samenvatting beleidsplan 2024

Het leed en de schade door alcoholgebruik in onze samenleving en de kosten die dat met zich brengt zijn aanzienlijk en daarom wil STAP de zichtbaarheid, de beschikbaarheid en de betaalbaarheid van alcohol beperken. De Wereldgezondheidsorganisatie beveelt lidstaten aan kosteneffectieve beleidsmaatregelen gericht op deze drie aspecten in te zetten.

STAP zal zich in 2024 richten op de volgende concrete zaken:

1. Beperken van de zichtbaarheid van alcohol.

Geen of minder alcoholreclame, marketing en sponsoring zal leiden tot het beperken van de zichtbaarheid van alcohol en daarmee tot een beperking van het gebruik, met name bij jongeren.

In 2024 zal STAP lokale overheden in Nederland wijzen op het belang van beperking van alcoholreclame op publieke plaatsen. In dat kader zal STAP in 2024 samen met regionale gezondheidsorganisaties een Webinar over alcoholmarketing organiseren. Ook wil STAP aandacht besteden aan onderzoek naar de impact van online reclame. Bovendien is STAP voornemens zelf kleinschalig onderzoek uit te voeren naar de effecten van alcoholreclame en -marketing op mensen in herstel van alcoholafhankelijkheid.

STAP blijft ook op gezette tijden klachten indienen over alcoholreclame en -marketing bij de Reclame Code Commissie en het Commissariaat voor de Media. Uit onderzoek is gebleken dat de vrijwillige regelgeving m.b.t. alcoholreclame van de alcoholindustrie (zelfregulering) niet effectief is. Daarom pleit STAP voor wettelijk verankerde regelgeving.

2. Beperken beschikbaarheid van alcohol.

Voor zowel tabak als voor alcohol geldt dat als de beschikbaarheid wordt beperkt het aantal gebruikers afneemt. En andersom: als de beschikbaarheid stijgt, neemt het aantal gebruikers toe. En een toename van het aantal gebruikers, leidt per definitie tot een toename van de problematiek en de schade.

Daarom zullen STAP (en ook andere gezondheidsorganisaties) zich in 2024 blijven verzetten tegen blurring met alcohol, zoals voorgesteld in het initiatiefwetsvoorstel Regulering mengformules van het VVD-kamerlid Erik Ziengs, later overgenomen door zijn partijgenoot Thierry Aartsen. Als dat wetsvoorstel wordt aanvaard komen er op veel plaatsen mengvormen van retail en horeca (wijnkje bij de kapper, proeverijen in de supermarkt, een wasserette met bar etc.), met alle gevolgen van dien. Het voorstel staat haaks op de doelen van het Nationaal Preventieakkoord.

STAP zal in 2024 ook bij gemeenten aandacht blijven vragen voor de negatieve gevolgen van blurring en de risico's van het gedogen van blurring.

3. Beperken van de betaalbaarheid van alcohol.

Prijsmaatregelen zijn niet populair maar wel het meest effectieve instrument om alcohol gerelateerde schade terug te dringen. Een goed prijsbeleid is een belangrijk speerpunt van STAP. STAP is dan ook enthousiast over het feit dat de Alcoholwet sinds 1 juli 2021 een verbod kent op prijsacties met meer dan 25% korting en dat de bieraccijns sinds 1 januari 2024 gekoppeld is aan het alcoholgehalte, waardoor de accijns op bieren met een hoog alcoholgehalte aanzienlijk hoger is geworden.

STAP pleit in 2024 voor automatische jaarlijkse correctie van de accijnstarieven aan de inflatie. Hiermee wordt voorkomen dat alcohol beter betaalbaar, ofwel naar verhouding goedkoper wordt. Dat zou gerealiseerd kunnen worden door in de Wet op de accijns in de afdelingen die betrekking hebben op alcoholhoudende dranken jaarlijkse inflatiecorrectie op te nemen, net als nu al in artikel 27a staat voor minerale oliën. Diverse Europese lidstaten kennen al een jaarlijkse inflatiecorrectie. Dus Europeesrechtelijk zijn er geen belemmeringen.

4. Pleiten voor informatie en waarschuwingen op verpakkingen van alcoholhoudende dranken.

Alcohol is een uitzonderlijk/risicant, en onder meer carcinogeen, product. Daarom is STAP van mening dat voor alcohol extra zware wettelijke etiketteringsregels zouden moeten gelden. Helaas is het tot nu toe niet gelukt om op Europees niveau regelgeving daartoe af te spreken. In tegendeel: de voorstellen uit Europe's Beating Cancer Plan zijn defacto door het Europese parlement onderuit gehaald.

STAP denkt dat Nederland daarom nu het voorbeeld moet volgen van Ierland, dat zelf wetgeving heeft gerealiseerd waardoor in 2026 gezondheidswaarschuwingen op etiketten worden ingevoerd. STAP zal daarvoor blijven pleiten.

5. Bijdragen aan een betere naleving en handhaving van de leeftijdsgrens van 18 jaar.

STAP ondersteunt de Nederlandse Vereniging voor Drank en Horeca Inspecteurs (NVDI) die o.m. is opgericht om de handhavingsdeskundigheid te verbeteren, o.a. door uitwisseling van kennis en ervaring. De directeur van STAP is lid van de examencommissie Alcoholwet van ExTH. STAP draagt ook bij aan goede handhaving van de leeftijdsgrens door het adviseren van gemeenten over de Alcoholwet. Daartoe worden continu de ontwikkelingen met betrekking tot de regelgeving en jurisprudentie gevolgd.

6. Verspreiden van kennis over de negatieve gevolgen van alcoholgebruik.

STAP streeft naar maatschappelijke bewustwording van de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik voor de gezondheid en de maatschappij. Daarom beheert STAP een website

met actuele informatie over alcohol, alcoholbeleid en alcohol schade, gericht op een breed publiek. Deze website kent ook 11 themapagina's en Engelstalige pagina's. Maandelijks verschijnt Alcohol Actueel met de belangrijkste nieuwsberichten. De nieuwsbrief heeft op 1 januari 2024 750 abonnees.

7. Samen met partners vergroten van het draagvlak in de samenleving voor effectieve beleidsmaatregelen.

STAP werkt samen met andere Nederlandse gezondheidsorganisaties die zich inzetten om effectieve alcoholbeleidsmaatregelen in te voeren, zoals de Samenwerkende Gezondheidsfondsen, IkPas, het Trimbos-instituut, Verslavingskunde Nederland en GGD GHOR.

8. Europese samenwerking in EUROCARE en EUCAM.

Op Europees niveau werkt STAP actief samen met de alcoholalliantie EUROCARE waar in totaal 52 NGO's uit 21 Europese landen bij zijn aangesloten. EUROCARE richt zich op effectieve uitvoering van het alcoholbeleid op zowel Europees als op nationaal niveau. De directeur van STAP is bestuursadviseur van EUROCARE.

STAP is daarnaast actief betrokken bij de Europese organisatie EUCAM (European Centre for Monitoring Alcohol Marketing). Deze organisatie heeft als doel om alcoholmarketing in Europa wettelijk te beperken o.a. door het bundelen van wetenschappelijk informatie over de impact van alcoholmarketing en de bestaande nationale regelgeving over dit thema in Europa.

STAP, 2024.